

ZUID AFRIKA

Provinces boundaries are subject to change under provisions of the South African Constitution.

* The KwaZulu/Natal provincial legislature has not yet chosen its provincial capital. Press reports indicate that capital will be either Pietermaritzburg or Ulundi. Final province capitals are to be determined.

Voorwoord

Dit reisverslag is geschreven als herinnering aan een fantastische rondreis door Zuid-Afrika. Periode: 30 december 1998 - 21 januari 1999.

Het is koud, logisch want het is winter in Nederland. Druilerig weer achter de ramen van Schiphol. Tussen onze oren zit al wat van de warmte die in het vooruitschiet ligt. In de fantasie zien we al zwarte mensen met kleurige gewaden onder een strakblauwe wolkeloze hemel. Het vakantiegevoel begint nu toch écht te komen. Het is 30 december 1998 en we gaan naar Zuid-Afrika waar het nu hartje zomer is.

Op Schiphol herkennen we aan de kofferlabels wie straks met Fox rondreizen in Zuid-Afrika. De eerste contacten worden zodoende al snel gelegd. Wij zijn met z'n zessen: De familie van Rijen (pa, ma, Paul, Lia en Monique) plus één aanhanger die luistert naar de naam Dick Bos. De totale groep telt 35 koppen.

Nadat de koffers op de band zijn gedeponneerd, is het tijd voor koffie en spuit ik nog even wat lekkere luchten op in de tax-free shop. Pa is in z'n nopjes met de nieuwe schoudertas van Samsonite die ma voor hem aanschaft. Zijn oude onooglijke en echt wel versleten exemplaar wordt ter plekke gedumpt. Net na 19.30 uur hangen we in de lucht. De eerste stop is, slechts drie kwartier later op vliegveld Londen Heathrow. Hier stappen we vervolgens over op een Boeing 747 van South African Airways. Het blijft indrukwekkend dat zo'n gigantisch ding de lucht ingaat, en dat gaan we om 22.30 uur. Aan boord komt niemand iets te kort. Er is een redelijke beenruimte, althans in vergelijking met kleinere vliegtuigen. Er is eten, drank, film en hoewel niet al te comfortabel, slaagt menigeen er in te slapen.

Op oudejaarsdag rond 07.30 uur hangen we boven Lubumbashi en gaan over Kitwe en Lusaka. Om 07.37 uur vliegen we tussen de Victoria watervallen en Harare door en zijn op 8195 kilometer afstand van Schiphol. Nadat we de Kalahari desert en Pretoria passeren, landen we na een vlucht van 10 uur en 58 minuten op het vliegveld van Johannesburg. We zijn 9100 kilometer zuidelijker.

Het is 10.20 uur, één uur later dan in Nederland. Het weer: 18° celcius en regen. Dat zijn natuurlijk geen grappen. Op Johannesburg ontmoeten we reisleider Danie Steijn, een vrijwel blanke Keniaan, wonend in Zuid-Afrika.

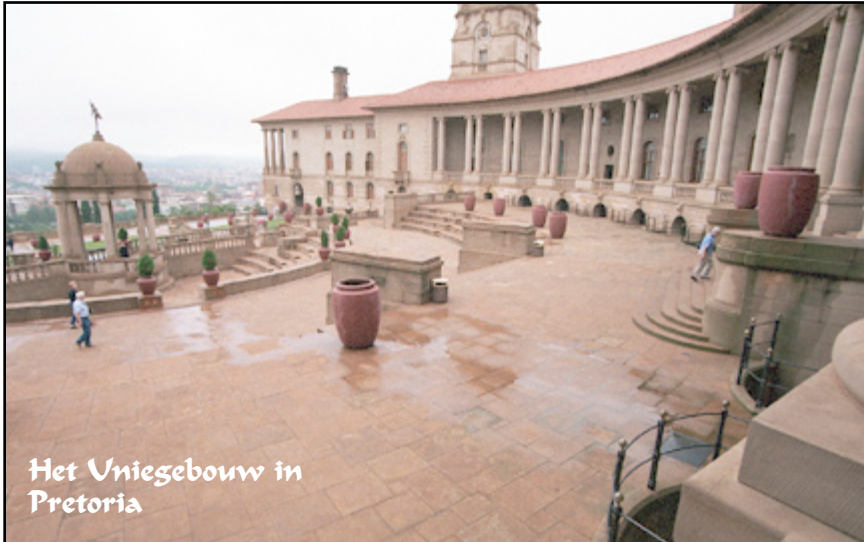
'We zitten op het zuidelijk halfrond en worden dus richting bedonderd', zo zegt Danie tot ons wanneer we alle 35 in de

bus zitten. Voor alle duidelijkheid, je moet hier dus voor de zon in je achtertuin niet op het zuiden maar op het noorden wonen. De komende weken zal het niet wennen. Danie heeft gelijk, we zijn constant 'richting bedonderd'.

nale parken, musea e.d. Op het Kerkplein is een standbeeld van Paul Kruger, president van Zuid-Afrika van 1883 tot 1901 gezichtsbepalend. We bezoeken verder het Uniegebouw, terwijl Danie onderweg van alles en nog wat vertelt en wij een bonte mengeling van

ende reis zakken de meesten van de groep weg. Ineens zijn we dan ook bij het Cullinan Inn hotel. Er is even tijd voor een dutje of jezelf wat op te frissen. Om acht uur zitten we met z'n allen aan het diner in restaurant The Mirage. Na dit eerste avondmaal in Zuid-Afrika gaan we met een man of vijftien naar 'n een of andere disco, of wat er voor door moet gaan, om oud en nieuw te vieren. Daar waren we snel mee klaar, de disco blijkt eigenlijk maar een enorme ballentent te zijn. Bovendien moeten we morgen weer vroeg uit de veren. Nee, van een luiervakantie zal geen sprake zijn.

Het Uniegebouw in Pretoria

De eerste stop in Zuid-Afrika is in het centrum van Pretoria. We drinken koffie in café Riche op het Kerkplein. De meesten gaan vervolgens even geld uit de muur halen. Hier zijn dat Randen. De koers van dit Zuid-Afrikaanse betaalmiddel schommelt tussen de 30 en 35 cent voor één Rand. Drie rand is dus ongeveer één gulden. We betalen nu eerst Danie 754.25 Rand per persoon voor alle geplande bezoeken aan natio-

straatverkopers passeren. Het Uniegebouw is een zandsteen gebouwencomplex, ontworpen door Sir Herbert Baker. Op 10 mei 1994 legde Nelson Mandela de ambtseed af, een historische gebeurtenis want Mandela was de eerste zwarte president van de republiek Zuid-Afrika. Vervolgens passeren we een wijk met diverse ministerswoningen, waaronder ook die van Nelson Mandela. Na een toch lange en vermoei-

1 januari 1999. Het werkt, Danie straalt schijnbaar gezag uit. Iedereen zit de volgende ochtend zowaar op tijd in de bus voor het vervolg van de reis.

We rijden langs Brakpan waar goud in de rotsen zit. Per ton rots wordt er volgens Danie slechts genoeg goud voor één ring gedolven. Bij Dullstroom is om 13.30 uur een korte koffiestop. Daarna bekijken we het oudste kerkje van Transvaal. We rijden over Lydenburg en lunchen bij Blyde River Canyon. Halverwege de middag zijn we bij de Three Rondavels,

Bourke's Luck

drie bergen met de vorm van de Afrikaanse strohutten waarmee het land vol staat, daar waar althans mensen wonen. Deze Three Rondavels liggen in Blyde River Canyon, die na de Grand Canyon in de VS en de Fish River Canyon in Namibië op de derde plaats staat van de wereldcanyonlijst. We hebben pech, want door de laaghangende bewolking zien we slechts flarden van deze bergen en wordt ons het verwachte uitzicht ontnomen. Extra pech dus voor de fotografen onder ons. Nadat we de Three Rondavels voor zover mogelijk hebben bewonderd, breekt eindelijk de zon in alle hevigheid door. Het is meteen heet.

De reis gaat verder naar Bourke's Luck, een prachtig stukje land waar de rivieren de Treur en de Blyde bij elkaar komen.

Hier staan swingende negerinnen en dansende kinderen uit hun dak te gaan op zelf gecreëerde muziek. Op deze manier proberen ze een centje te verdienen. Ook zijn er talloze kramen waar zeepstenen beelden als olifanten en schildpadden, houten maskers en handgemaakte giraffen te koop zijn. De canyons zijn schitterend. Het voortdurend langsstromende water heeft prachtige patronen in de rotswanden uitgesleten. Een looppad leidt ons over hoge bruggen en steile wanden. Het is genieten en veel te snel is de tijd om en moeten we verder.

Het loopt tegen het eind van de middag. Klokslag 16:30 uur zijn we bij het beroemde God's window. Onderweg zien we hele troepen bavianen. Ze komen zo dichtbij dat je ze bijna kunt aanraken. God's window had een adembenemend uitzicht moeten bieden over de Canyon. Maar helaas..... God heeft zijn raam gesloten. De bewolking is zo dicht dat we het veelbelovende uitzicht missen. We zul-

len het dus nooit weten en het met foto's uit de brochures moeten doen. We vervolgen de reis richting Graskop waar we onderweg stoppen in een soort van Center Parks, Greenway woods genaamd. We gebruiken er het avondeten en blijven overnachten. De locatie is vlakbij het Krugerpark, onze bestemming voor morgen. Dick en Monique krijgen huisvesting toegewezen met Rob en Lien. Pa, ma Paul en Lia zijn onze burens.

gen van het Krugerpark. Dit wereldberoemde wildpark, dat nu, terwijl wij er zijn, toevallig ook nog eens honderd jaar bestaat, is een slordige driehonderd kilometer lang en honderd kilometer breed. Algehele opwindning in de bus wanneer we de eerste dieren zien; Impala's. De volgende minuten in de bus kenmerken zich vooral door geklik en gezoem van camera's. De Impala blijkt

echter nog wel, want wat we op dit moment nog niet weten is dat we er duizenden zullen zien wat impala's de gewoonte zaak van de wereld maakt. Al snel zien we ook de eerste giraffen en leeuwen. Danie heeft een lijst uitgedeeld om te turven welke soorten dieren we zien en hoeveel van elk. De lijst groeit gestaag. Dan een uniek moment, een troep wilde honden. Het zijn er zeker vijftien. Een groot geluk dat we die te zien krijgen, want ze waren bijna uitgestorven en er zijn er nog steeds niet veel. Na een snelle lunch op een afgezet plekje in het Krugerpark

De ochtend van zaterdag 2 januari is schitterend. Na de heftige regenval van afgelopen avond, is er geen drup meer over om te vallen. Vandaag gaan we dan op naar het Krugerpark, wat toch wel een hoogtepunt van deze reis moet worden.

Het weer is prachtig en bij de minste zon is het hier ook meteen heet. Iedereen is vol verwachting over wat deze dag zal brengen. De bus rijdt naar de Numbigate, één van de ingan-

echter een beest waar we nog geen uur later al nauwelijks meer aandacht aan besteden. Nu

wordt ons een adembenemend schouwspel voorgeschoteld. Een hele kudde zebra's wordt omsloten door leeuwen. Ze sluipen door het hoge gras, steeds dichterbij. De zebra's lijken niets in de gaten te hebben. De spanning in de bus stijgt. Wat zich voor onze ogen afspeelt is een soort van thriller. De verwachting is dat (de minstens) zes leeuwen die we hebben ontdekt, de zebra's zullen aanvallen. Je voelt de neiging te schreeuwen en zo de zebra's te waarschuwen voor het naderende onheil. Het is hartstikke spannend. Nieuwsgierig naar dat wat onze aandacht trekt, stoppen steeds meer auto's. We zien nu ook nog meer zebra's, vele giraffen, wildebeesten en

impala's. Ooievaars en aasgieren doen eveneens mee aan het spektakel. Het is werkelijk

fantastisch wat hier allemaal ten tonele wordt gevoerd. Meer en meer auto's, maar nu écht te veel. Het machtige schouwspel is door al dat verkeer helaas verstoord. De zebra's vluchten, de leeuwen druipen af. Ruw onderbroken weliswaar, maar een geweldige ervaring rijker gaan we verder, naar het kamp waar we zullen overnachten.

Het Satara Rest Camp (in het Krugerpark) bestaat onder meer uit rondavels om de nacht in te vertoeven.

Het kamp ligt midden in het park, omgeven door wilde natuur. Het enige dat ons

scheidt is een hek. Danie biedt na aankomst een borrel aan om de onderlinge sfeer te beklinken en deelt Afrikaanse kookboeken uit. Na een hapje eten gaan we nog even wandelen langs het hek, gewapend met een zaklamp. Volgens Danie is het mogelijk in de lichtbundels de ogen van de dieren te zien oplichten. Ook zou je dierengeluiden kunnen horen in de stilte

van de nacht. Helaas zijn de enige die zich aan ons willen tonen een paar vuurvliegjes. Het enige geluid is het ruisen van de wind. Maar toch was de sfeer van het park te voelen. Laat wordt het vanavond niet. Vóór het krieken van de dag willen we het ontwaken van het park beleven en op zoek gaan naar wilde dieren. We hebben namelijk nog geen olifant gezien.

Het is vroeg, erg vroeg deze zondag 3 januari. Het voor dag en dauw opstaan wordt echter snel beloond. We zien onze eerste olifant, drie leeuwen op de weg en een gigantische troep apen. Er hangt een perfecte sfeer.

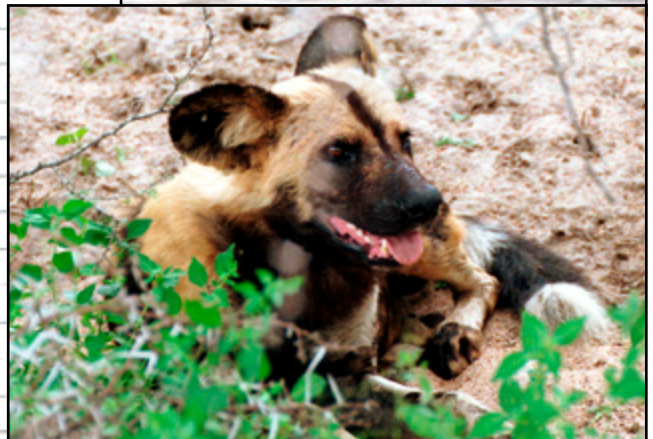

Bij Tshowane Picnic spot nuttigen we ons meeneem ontbijt. Daarna is het de bedoeling langzaam het Krugerpark uit te rijden. De veelvuldige regenval van de laatste dagen heeft buiten de oevers tredend water tot gevolg. Dankzij deze hinderenis moeten we omrijden. Een toegift in het Krugerpark. Weer talloze dieren, veel bavianen maar ook neushoornvogels. Om half elf is er eindelijk tijd voor koffie waar iedereen naar smakt. Op weg naar de uitgang laat

Minstens geien! + cut man

Date/Datum 2 JANUARI 1999 + 31

Baboon/Bobbejaan	±60				
Black Rhino/Swart Renoster					
Blue Wildebeest/Blouwildebees					
Buffalo/Buffel					
Burchell's zebra/ Bontkwagga					
Cheetah / Jagluiperd					
Crocodile / Krokodil					
Duiker					
Eland					
Elephant / Olifant					
Giraffe / Kameelperd					
Hippopotamus/Seekoei					
Hyaena / Hiëna					
Impala/ Rooibok					
Jackal / Jakkals					
Klipspringer					
Kudu / Koedoe					
Leopard / Luiperd					
Lion / Leeu					
Nyala / Njala					
Roan Antelope/Bastergemsbok					
Sable Antelope/ Swartwitpens					
Steenbok					
Tortoise / Skilpad					
Vervet Monkey/Blou-Aap					
Warthog / Vlakvark					
Waterbuck / Waterbok					
White Rhino/Witrenoster					
Wild Dog / Wildehond					
Other /Ander					
Zebra					
TAWNY Eagle					
slang					
leopard					
Bavian					

Danie ons kennismaken met de guave-vrucht in gedroogde vorm. Heel apart. Tien voor elf rijden we dan toch eindelijk, bij de Malelaniegate, het Kruger-park uit. Dick en ik hadden het er met gemak nog wel een dag uitgehouden. Door deze fantastische ervaring zijn we meer dan gemotiveerd nog eens echt op safari te gaan. Voor de lunch stoppen we bij het sfeervolle 'die Werf-teagarden'. We eten Boboti, een gerecht dat enigszins vergelijkbaar is met Moussaka maar dan op z'n Zuid-Afrikaans. Het smaakt heerlijk daar tussen de schitterende fruit- en bloemenbomen.

Na de lunch wordt de reis hervat, bestemming Swaziland. Exact één uur later passeren we de grens bij Jeppes Reef, vlak onder Mozambique.

Na het stempelen van de paspoorten volgt een lange rit naar Mbabane, de hoofdstad van Swaziland. Vlakbij ligt hier de Ezulweni Vallei waar ons hotel is: het Lugogo Sun. Dit is een fantastisch hotel zoals bijna alle hotels op deze rondreis overigens. Dit hotel heeft echter het meest fantastische buffet dat denkbaar is. Smullen dus. We eten allemaal veel te veel.

Maandag 4 januari. Om zeven uur worden de koffers bij de hotelkamers opgehaald. Na een uitgebreid en zeer luxe ontbijt volgt een bezoekje aan een markt, bijna om de hoek van het hotel. Menigeen koopt er wel iets hand-made zoals een giraffe of olifant. Dan volgt, verder landinwaarts, een bezoek aan het Swazilandse parlement. Hier wordt al snel duidelijk dat het in Swaziland anders werkt dan in Nederland. De koning maakt de dienst uit. Dat is nou typisch een geval van vetorecht. Vervolgens gaan we naar Swazicandles, een kaarsenfabriek in de Malkern's Vallei. Natuurlijk worden een paar exemplaren aangeschaft. Later

ste bak koffie in Swaziland voordat we rond 14.00 uur de grenspost Lavumisa passeren en weer terug zijn in Zuid-Afrika.

We rijden dan door Noord-Zululand en genieten een lunch bij Ghost Mountain Inn, alweer een schitterend mooi plekje. De volgende stop is bij het Shaka Zulu Heritage hotel in Hluhluwe. De ligging van dit hotel is grandioos. Door zingend en dansend personeel worden we ontvangen. Negerinnen slingeren vervolgens de meest zware koffers op hun hoofden en brengen ze naar de kamers. Wij maken ons klaar voor een safari niet al te ver van het hotel. Het is hier raadzaam wat

blijkt dat een goed idee te zijn geweest. Immers terug in Zuid-Afrika zien we ze in de verkoop voor een bedrag dat minimaal twee keer hoger is. Bij Riverside, net voorbij het dorp Big Bend drinken we nog een laat-

huidbedekkende kleding mee te nemen tegen de muggen. Open terreinwagens halen ons even later op om op zoek te gaan naar olifanten. De nog warme maar inmiddels verzwakte zon licht het mooie gebied op. We

een ontevreden, zeer sjagrijnige uitstraling. Nee, Shakaland is het eigenlijk net niet.

Rond drie uur zien we de Indische Oceaan voordat we Durban inrijden.

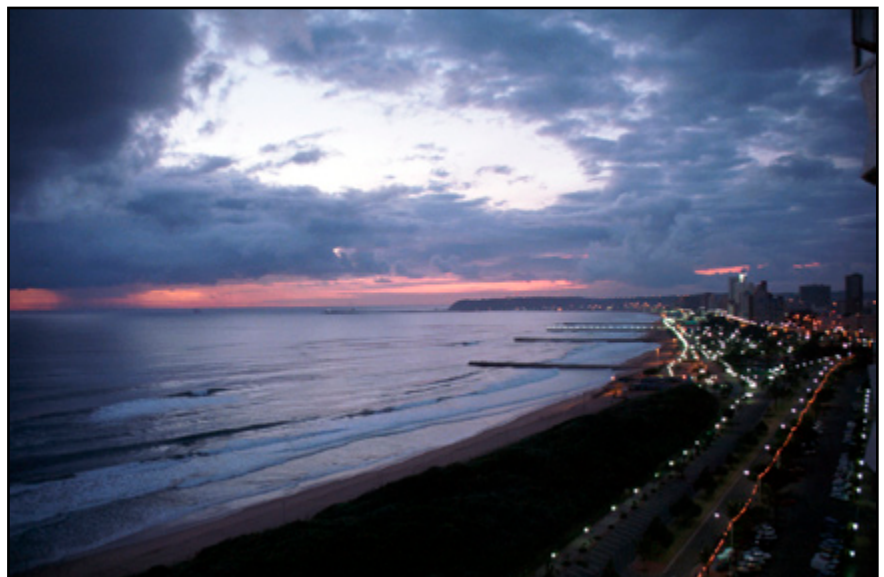
Hier waarschuwt Danie uitvoerig toch vooral goed op onze spullen te letten en niet alleen over straat te gaan, ook niet overdag. Verder moet je geld niet in een achterzak stoppen, je tas goed onder de arm klemmen, niet gaan zwemmen in zee en geen spullen op het strand achterlaten omdat ze dan zeker weg zijn. Geen prettig idee. Vervolgens bezoeken we een Kashba-achtige markt in het bijzijn van Danie die absoluut niet wil dat ook maar iemand van deze groep alleen gaat. 'Is veel te gevaarlijk, hoor, niet doen', zo waarschuwt hij. In hotel Blue Waters zitten vast niet voor niets zes sloten op de deuren van de hotelkamer, waardoor de gedachte ontstaat dat hier wel een reden voor zal zijn. Ook wordt geadviseerd geen waardevolle spullen op de kamers achter te laten. Dick en ik krijgen een kamer op de zestiende etage (kamer 1614), dat beloofde hoog te zijn. En dat is ook zo. Dick krijgt spontaan last van zijn hoogtevrees. Pal onder ons zitten pa, ma, Paul en Lia. 's Avonds eten we in het

zien van alles: nyala's (bokachtigen met witte vlekken bij de ogen), kameelpaarden (giraffen), buffels, een neushoorn, wilde zwijnen, apen en noem maar op, maar geen olifanten. We blijven tot het aardedonker is, dat is tot half acht. Het is ondanks het gebrek aan olifanten een heerlijke trip waar we volop genieten van de natuur, de ondergaande zon, de sfeer en de beesten. Tijdens het buffet -na terugkeer uiteraard- is er een optreden van Zulu's, erg gericht op de toeristen. We vinden het maar een boel kabaal en zijn eigenlijk wel blij als de Zulu's hun biezen pakken. Het is dan weer mogelijk normaal met elkaar te praten.

De volgende dag beginnen we in Shakaland, speciaal opgezet om toeristen te plezieren.

Je moet er dus van houden. In het kamp leeft men primitief. Zulugewoonten worden uitgelegd en getoond. Het is allemaal een beetje overdreven. De bevolking van Shakaland, heeft overduidelijk, ook weinig plezier in de dansjes die ze opvoeren voor de toeristen. De Zulu's hebben stuk voor stuk

hotelrestaurant. Het is allemaal vergane glorie. Toch moet het ooit een zeer luxe hotel geweest zijn waar ornamenten niet afgebladderd waren en goed geklede gasten, uitsluitend blanken, kwamen dineren. Het eten nu is matig en het aanwezige volk niveauloos. Opvallend is dat vooral de negerinnen hier kon-ten hebben als bijzettafels. We blijven vijf dagen in Durban.

Het is er in Zuid-Afrika nog niet van gekomen; 'n beetje luieren op het strand. Daar beginnen we dus vandaag maar eens mee.

Woensdag 6 januari. We onderschatten de kracht van de zon zo dicht bij de evenaar en een poging tot zwemmen blijkt levensgevaarlijk door de sterke onderstroming. Binnen twee uur zijn we verbrand, ondanks het feit dat het eigenlijk best heilig is. We besluiten maar wat door

Durban te gaan slenteren. Pa en Lia komen we onderweg tegen. Pa heeft knalrode benen en een verbrand hoofd en ook Lia heeft brandplekken. Ik heb minstens een kleine zonnesteek want ik voel me wrakkig en heb totaal geen eetlust. We hebben het al vóór acht uur allebei helemaal gehad en gaan maar eens heel vroeg naar bed.

De volgende morgen om 08.30 zitten we met driekwart van de groep in de bus voor een excursie naar Pietermaritzburg. On-danks zonverbrande lichaamsdelen voelen we ons weer aardig. In het centrum van Pietermaritzburg staat een standbeeld van Mahatma Gandhi. Gandhi, meer bekend van India lijkt een beetje vreemd hier. Maar hij kwam naar Zuid-Afrika in 1893 om een rechtzaak bij te wonen. Gandhi bleef uiteindelijk twintig jaar. In die periode probeerde hij de leefomstandigheden van de Indiase bevolking te

len, prachtige kunst en zelfs redelijke koffie. Er staat zelfs

een 'Dick's chair'. Na het Art Museum volgt het Voortrekkersmuseum. De Voortrekkers kwamen in 1837 naar Pieter Maritzburg en bouwen in 1841 de Gelofte Kerk om de overwinning op de Zulu's in 1838 bij de Bloedrivier te memo-

verbeteren. Het standbeeld van Gandhi, dat tegenover Colonial Building staat, is in 1993 onthuld. Dit ter gelegenheid van het feit dat het honderd jaar geleden was dat Gandhi om raciale redenen uit de trein werd gezet in Pietermaritzburg.

We gaan naar een Art Museum en drinken er koffie. Het is een erg leuk plekje met allemaal verschillend geschilderde stoe-

ren. In 1912 wordt de kerk omgebouwd tot museum. Er zijn voorwerpen te zien uit de Voortrekkerstijd; poppen, pijpen, kleding, wapens, boeken en andere gebruiksvoorwerpen. Dan gaan we naar World's view waar we een fabuleus uitzicht hebben. Bij de beroemde watervallen van Howick nuttigen we de lunch. Aansluitend gaan we naar Assegaypark. Hier zitten vele krokodillen die af

en toe wel opgezet lijken. Onze groep krijgt ze met gebrul en gejoel uiteindelijk in beweging, wat een aardig schouwspel opleverd. 's Avonds eten we maar weer eens in het hotel omdat de fut ontbreekt er nog op uit te trekken en we nu eenmaal gewaarschuwd zijn niet in het donker weg te gaan. En een gewaarschuwd mens telt voor twee, niet waar!

De volgende ochtend, na het ontbijt gaan Dick, Lia en ik te voet op pad in Durban. Het is 8 januari 1999.

Winkelcentrum Wheels wordt aangedaan. Lia brengt er haar reeds volgeschoten fotorolletjes heen om te laten ontwikkelen en afdrukken. We lopen heel wat af, bezichtigen het centrum, lunchen bij Steels, en kopen bij een fotospecialzaak een statief voor Dick's camera. Voor Lia proberen we nog een slangenmandje te bemachtigen. Zo'n gevlochten ding blijkt echter niet te krijgen voor de prijs die wij in gedachten hebben. Aan de boulevard bekijken we, onder het genot van een bak koffie, Lia's foto's. Langzaam slenteren we dan terug naar Blue Waters om ons wat op te frissen. Om 19.00 uur staat de Van Rijen-familie paraat in de hotelhal om gezamenlijk te gaan eten. We komen terecht in een steakhouse langs de boulevard, een minuut of tien lopen

van het hote. Het eten smaakt iedereen prima.

Danie neemt ons de volgende morgen mee op sleeptouw. We spreken af in het centrum en gaan eerst naar het Natuurhistorisch museum. Dit is gevestigd in de gebouwen van Kwazulu-Natal's eerste Hoge gerechtshof. Er zijn talloze opgezette dieren. We krijgen er ook een goed beeld van de lokale geschiedenis van de eerste kolonisten. Er is een replica van een kolonistenonderkomen, een suikerfabriek met Indiase contractarbeiders en een oude apotheek. We bekijken ook Ghandi's place, het kantoor waar Ghandi ooit begon als jurist. We sluiten de stadstoe af met een lunch in winkelcentrum de 'Workshop'. Dan lopen we terug richting hotel, in stralend weer onder een strak blauwe

hemel. Onderweg voelen we voor het eerst echte spanning wanneer een stel opgeschoten, gemeen kijkende zwarte jongelui ons op afstand blijkt te volgen. Wanneer ze in een winkelruit zien dat wij hen in de gaten hebben, geven ze de achtervolging op. Durban geeft overigens de hele periode dat we er zijn al geen prettig gevoel. We worden steeds gewaarschuwd niet alleen over straat te gaan en als het donker wordt liefst helemaal niet meer. Onze chauffeur Brian staat om zes uur paraat met zijn bus voor een sightseeing tour door Durban.

We rijden naar de punt van Durban waar ooit de eerste spoorbaan lag. Treinen rijden er al decennia niet meer, maar de bielzen en rails liggen er nog steeds.

Het is er vermoedelijk een goede plaats om te vissen want het ziet er letterlijk en figuurlijk zwart van de mensen die hier mee bezig zijn. We hebben vanaf de punt een schitterend uitzicht op de boulevard waar ook ons Blue Waters hotel aan ligt. Na dit mooie plekje gaan we naar de haven waar de grootste suikeropslagplaatsten zijn. Tenslotte nemen we een kijkje bij de universiteit Natal (genoemd naar de zelfstandige

Victoriaanse stijl en moderne flatgebouwen naast elkaar in Durban

provincie die nu met een andere is samengevoegd tot Kwazulu-Natal). Via een zwaar bewaakte, luxe blanke woonwijk rijden we terug. De uitstraling is dat blanken zich niet veilig voelen. Zij vrezen dat de jarenlange onderdrukking van zwarten op een dag zal worden gewroken. Vele blanken wachten hun lot niet af en vluchten Zuid-Afrika uit.

's Avonds zijn Dick en ik bij Saddles pizza gaan eten. Het ligt helaas wat afgelegen. Er heen is niet zo eng maar terug in het donker wel. Voor het geval dát nemen we onze lege wijnfles mee. Kapot geslagen kan zo'n ding namelijk prima fungeren als wapen. Gelukkig hebben we dat niet nodig. Voor het hotel kan de fles de vuilnisbak in.

Zondag 10 januari begint met enige opschudding want tijdens het ontbijt wordt iemands tasje gestolen.

Om 08.30 vertrekken we uit Durban. Het onveilige gevoel dat je daar hebt legt een domper op de dagen. We zijn best blij nu weer verder te trekken. Durban, ook al is het omzoomd met prachtige zandstranden, valt er genoeg te beleven en is het historisch gezien een rijke stad, vijf dagen is toch te lang. De hele groep is het daarmee eens. De reis gaat richting East

London. Bij Kokstad staat Danie een koffiepauze toe. Lia en ik sneupen er even door een leuk winkeltje. Ik koop een met een soort riet afgezet houten bakje en Lia is in haar nopjes met onderzetters en placemats. Tussen Kokstad en Umtata maakt de zon het gebied nog mooier dan het al is. Lokale bevolking bekijkt ons nieuwsgierig. Ze wonen in Rondavels en doen de was op de hand in de rivier. Dan waardeer je weer dat je thuis kunt beschikken over een Bos (Dick). Op een enkele sanitaire stop na gunt Danie ons weinig buitenlucht. Het is niet anders. We maken vandaag de moeder van alle bustochten: een reis van ruim achthonderd kilometer naar Port Alfred. Eenmaal daar worden

we beloond met een overnachting in al weer een prachtig hotel, het Fish River Sun.

We starten maandag 11 januari met een tripje naar Bathurst dat tussen Port Alfred en Grahamstown in ligt. Hier ligt bij de Summerhill-boerderij, een ananasplantage.

Er is een museumpje gemaakt in een giga-ananas. Hier wordt zichtbaar welk traject je als ananas aflegt voor je in schijfjes bent ingeblikt of als sap in een fles wordt opgesloten. Op de Summerhill-boerderij lunchen we en maken daarna op een aanhangwagen achter een tractor, een ritje over de plantage. Eigenlijk heel erg leuk, maar het miezert en het is daardoor wat fris. Dat maakt zo'n tochtje iets minder prettig.

Rond drie uur in de middag arriveren we in Grahamstown. Tja, wat moet je er van zeggen. Best een aardig stadje maar niet spectaculair. Als we wat aparte pandjes hebben gezien en de kathedraal van binnen en van buiten, vinden we het wel prima. We halen bij de plaatselijke supermarkt een lekker flesje Cabernet Sauvignon van Nederburg en maken die leeg op onze kamer in het Graham-hotel voor we hier gaan dineren. Het hotel van de Protea groep

Red Bishop in Addo-park

is redelijk maar in de verste verte niet te vergelijken met alle schitterende hotels waarmee we nu reeds zijn verpest. Dick bestelt vogelstruisgrill en ik mixed grill. Mèt uiteraard een lekker flesje wijn erbij. Dit keer een heerlijke Blauwklippen. Later zal dat een van onze favorieten blijken te zijn. Na dit avondmaal beppen we met Paul, Lia, André en Ruth nog wat na. We hebben een bijzonder gezellige avond.

Dinsdag 12 januari.
In Grahamstown is het schitterend weer. We gaan naar Addo olifantenpark.

Dit park staat eigenlijk niet op het programma, maar Danie is van mening dat het niet zo kan

zijn dat we Zuid-Afrika verlaten zonder dat we dikhuiden hebben gezien, behalve die ene dan in het Krugerpark. Wij waarden dit allen ten zeerste. In Addo aangekomen zien we van alles. Er zijn prachtige vogeltjes te zien zoals de Red Bishop. We zien ook reuze schildpadden en Struisvogels. We hebben al een hele rit door het park achter de rug. Iedereen tuurt en tuurt, en ja, dan zien we iets wat op een olifant lijkt. En dat zijn het ook. Al gauw zien we er steeds meer en ook steeds dichterbij. Het is sensationeel. Addo is een belevens. En er zijn toch olifanten in Zuid-Afrika!

13.15 uur: tijd voor een snelle lunchpauze. Een half uur later rijden we alweer, onder meer door Port Elisabeth. We hebben te weinig tijd om te stop-

pen dus Danie vertelt wat we links zien en daardoor rechts niet. We stoppen uiteindelijk bij de Statenrivierbrug, passeren Sint Jeffrey's baai, schijnbaar de moeder van alle surfbaaien, en brengen een bezoek aan die GrootBoom. Het is een hele leuke route door bosgebied. Er staan, zoals de naam al doet vermoeden, hele grote bomen. Het laatste voor vandaag is een wandeling naar Stormsrivierbrug. We genieten, het is een perfecte dag geweest. Voor Lia iets minder want die is haar Impalabeursje verloren. In Plettenberg bay beëindigen we de dag in het zoveelste super hotel, het Keurbooms River Lodge. We genieten van het voortreffelijke buffet met uiteraard een lekker flesje wijn. We spelen met pa en Paul nog een spelletje pool en maken het veel te laat. Tegen 00.30 uur liggen we uiteindelijk gestrekt.

Via een schitterend gebied arriveren we in Knysna. Woensdag 13 januari 1999.

Naarmate we afzakken naar het zuiden wordt de omgeving mooier. We maken een boottocht op de Knysna lagune. Het is schitterend. In Knysna krijgen we twee uur tijd om te winkelen. Het weer is waanzinnig

Stormsrivier-brug

Knysna

mooi dus we gaan eerst maar een lekker bakje koffie drinken op een terrasje. We verzuchten dat het leven toch wel erg goed is. We bekijken nog wat winkels maar kopen uiteindelijk niks. Lia schaft een nieuw Impala-beursje aan.

Om 13.00 uur reizen we verder. Bestemming is Oudtshoorn. Het is er heet, heel erg heet. De temperatuur is ongeveer 45 graden celcius. We bezoeken in Oudtshoorn eerst het C P Nelmuseum, een geweldig leuk struisvogelmuseum. We kopen er ook een ei. Goed gedaan van ons, want voor de 22 Rand die we er hier voor moeten neerleggen komen we ze niet meer tegen. Na het museum krijgen we de kans even wat af te koelen in de Cangocaves. Die zijn een bezoek absoluut waard. Iets na vijven gaan we uiteindelijk naar een struisvogelfarm in

de Kleine Karoo. We vernemen dat er in het gebied naar schatting tussen de 700.000 en 1 miljoen struisvogels zitten. We krijgen de kans struisvogel te rijden en weten na dit bezoek ook

Paul krijgt, als hij een maiskorrel tussen zijn tanden steekt, een kusje van Linda die er vervolgens met de mais vandoor gaat. Dan gaan we naar een heerlijk plekje met uitzicht op bergen en bloemen die oplichten door de zon. We krijgen wijn en genieten. Voor mij is dit hét plekje. De sfeer, het uitzicht, de warmte. Het is er absoluut gewééldig. Na de wijn staat in een soort boerderijtje ons avondmaal klaar. We krijgen struisvogelbiefstuk en er is salade. Tot nog

dat struisvogels hun kop helemaal niet in het zand steken.

toe is het een van de lekkerste maaltijden die ik in Zuid-Afrika

Oudtshoorn

Pa in Oudtshoorn

hotel en komen er niet meer uit.

Tien uur in de ochtend zijn we bij de Nederburg wijnboer in Paarl. Het is genieten van de enorme velden wijnranken onder een strakblauwe hemel. Op de achtergrond bergen die oplichten in de zon.

Vrijdag 15 januari. Een van die bergen lijkt in de regen door zijn gladde ronde vorm op een parel. Aan deze berg heeft Paarl haar naam te danken. Bij de wineries van Nederburg is het smullen en omdat ik in ieder geval van mening ben dat wijn proeven en dan uitspugen zonde

heb gegeten. Ik geniet en doe indrukken op die ik altijd zal blijven koesteren. Ik heb absoluut mijn hart verpand aan dit plekje in Oudtshoorn. Veel te snel is het tijd om naar het hotel te gaan, het Holliday Inn Oudtshoorn. We drinken nog een wijntje in de hotelbar om een waanzinnige dag af te sluiten.

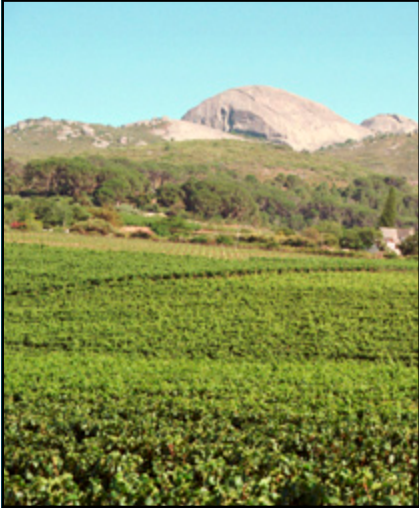
Wijnproeven in Caditzdorp bij Boplaas. Het is 14 januari. We zijn er helemaal klaar voor.

Van alles wat we proeven kopen we een flesje. Onderweg zien we, op aanwijzing van Danie, een zeldzaam blommeke dat maar één keer in de vijf tot tien jaar wil bloeien. Iets na elven is het tijd voor een koffiestop in Barrydale waarna we de reis vervolgen naar Swellendam. Hier zijn we iets over half een. Als lunch krijgen we een overheerlijk boerensoepje en zelfgemaakte boerenpaté met brood. Aan de overkant van onze lunchlokatie ligt het Drosty-museum waar we na dit heerlijke maal heengaan. Via de schitterende Breederivier Vallei wijnstreek rijden we uiteindelijk naar Kaapstad. We eindigen de dag in het Cullinan Inn hotel. Het zoveelste schitterend hotel met een grote marmeren ontvangsthal met marmeren zuilen, prachtige wanddecoraties en keurige kamers. We eten in het

Tussen Knysna en Oudtshoorn

is, slik ik alles door. Ook hier is weer één van die plaatsen waar ik veel langer had willen blij-

ven. Helaas moeten we verder. Pa met een Nederburg polo-shirt, Lia en ik met een kratje en Dick en ik natuurlijk met wat flesjes wijn. We rijden via de wijnroute naar Stellenbosch. In dit architectonisch prachtige stadje krijgen we van Danie anderhalf uur vrij. Die anderhalf uur zijn uiteraard weer te snel om. We verkennen Stellenbosch, kopen een zeepstenen beeldje en lunchen een hapje.

Klokslag half drie gaan we naar de Tafelberg. Met de kabelbaan komen we boven. Er is geen wolkje te zien en eenmaal

boven blijkt de Tafelberg overweldigend.

Aleen al op deze berg te staan is een reis naar Zuid-Afrika waard. Wouw! Wat is dit fantastisch.

Prachtige bloemen, een schitterend uitzicht. Op de berghellingen groeien bijna vijftienhonderd inheemse plantensoorten, waaronder een slordige vijfhonderd soorten heide. Ook de protea, Zuid-Afrika's nationale bloem groeit in grote hoeveelheden

op de hellingen. Geinig zijn de 'dassies' die zo brutaal zijn dat ze het eten uit je hand roven. Het is in en in genieten hier. Ook het beleven van de Tafelberg duurt te kort. We gaan terug naar het hotel waar we om 19.00 uur met z'n allen in de hal gereed staan om te gaan dineren bij Emmely's. Het restaurant ligt een beetje in een soort van Schilderswijkachtige buurt maar het eten is er top.

Zaterdag 16 januari 1999. Het ziet er weer veelbelovend uit voor vandaag. Een stralend zonnetje, een strakblauwe hemel

en een leuk programma in het vooruitzicht. Om half negen vertrekken we naar Kaap de Goede Hoop.

tripje van ongeveer drie kwartier. Dan rijden we een route door rijk begroeid gebied met 2600 verschillende soorten

belevens en zoals deze reis veelvuldig het geval is, met name na Durban, is ook de tijd die we hier doorbrengen te kort.

De eerste stop is bij 'de twaalf apostelen'.

Als we dit mooie stukje hebben bewonderd gaan we naar Houtbay. Hier stappen we aan boord van een boot van

planten. Ook passeren we reptielen, zebra's, bontebokken en bavianen. Zo komen we tenslotte bij de kaappunt en Kaap de Goede Hoop.

Cape Agulhas is de meest zuidelijke punt. Ook weer indrukwekkend. Baje mooi allemaal.

Danie zegt: 'jullie moet mooi kijken, dan kan je zien de

Nog nagenietend van de Kaap begeven we ons naar Boulders Beach bij Simon's Town. Hier 'wonen' de Jackass-pinguïns die hun naam danken aan het geluid dat zij produceren. Als hun sound op de radio zou klinken in wijlen Kees Schilperoods programma 'raden maar' zou

Drumbeat Charters voor een tochtje naar Duikereiland. Het wemelt er van de zeerobben die overigens een meur verspreiden waar niet overheen valt te fietsen. Het is een alleraardigst

scheiding tussen de Indische en de Atlantische oceaan.' Een geintje waar toch menigeen in trapt. We zien wel prachtige golven die op de rotsen breken. Het is weer spectaculair en een

menigeen in eerste instantie toch denken hier met een ezel van doen te hebben.

Op Boulders beach is één van de drie nog overgebleven pin-

guinkolonies. Ooit was de pinguinpopulatie sterk afgenomen, maar nu neemt het diersoort weer in aantal toe.

van onze chauffeur Brian en onze fantastische reisleader Danie. Dick werpt zich op om te speechn en de -soms met

Vandaag, 17 januari, geen groepsactiviteiten. Ieder voor zich en God voor ons allen. The Waterfront is een aardige optie

Tot slot brengt deze dagtocht ons naar Kirstenbosch, een schitterende botanische tuin in het plaatsje Constantia.

Prachtige bloemen, planten, vogels en een beeldtentoonstelling. Het is al met al een dag vol bezienswaardigheden. En dan ligt er ook nog een heerlijke, zeer gezellige avond in het verschiet. We gaan naar restaurant d'Vijff Vlieghen. Helaas nemen we daar ook afscheid

bedelen- ingezamelde, behoorlijk forse fooien te overhandigen. Na een heerlijk avondmaal in een gezellige sfeer drinken we een borrel op een heuvel die een fraai uitzicht biedt over een verlicht Kaapstad. We zien de contouren van de Tafelberg en het is een heerlijke, zweele avond.

Het eind van deze geweldige reis komt langzaam in zicht, maar daar willen we nog even niet aan denken.

maar er blijkt ook nog een vlooiemarkt in de buurt te zijn. Dick en ik dus naar die markt. Kleurrijk is het er zeker. Honderden maskers, beeldjes, kettingen, doeken en andere hebbedingetjes. Ik heb me deze keer ingehouden. Wel kopen we een Afrikaanse krijger van ebbehout en een soort kam met Afrikaanse figuren. Die vlooiemarkt blijkt een beleve-

nis op zich, enig! Aan het eind van de middag nemen we nog een uurtje zon tot ons bij het hotelzwembad en 's avonds gaan we pizza eten aan The Waterfront.

Restaurant in Waterfront. Dinsdag 19 januari 1999. Nu dan toch het gewenste boek van Gerard Hoberman aangeschaft. Daarna hebben we eindelijk rust in ons kont en gaan naar het IMAX theater om op megaformaat naar een olifantenfilm te kijken. Met Ger en Marjan uit Ros-malen maken we 's avonds een al eerder voorgenomen plan waar en gaan eten in Africa café; bijna twintig verschillende typisch Afrikaanse gerechtjes, van die lif-lafjes. Hééreliek.

Maandag 18 januari 1999. Cape Town centrum afgestruind, langs marktjes en swingende mensen, op zoek naar een boek van Gerald Hoberman wat we overigens niet vonden. Hier en daar even een terrasje gepikt. 's Avonds een overheerlijke 'seaplatter' gegeten bij Hildebrand

De laatste volle dag van de Zuid-Afrika reis is helaas alweer aangebroken. Woensdag 20 januari 1999.

Iedereen doet nog even waar hij of zij zin in heeft. Voor velen

wordt dat een dagje niks doen aan het zwembad. Dick gaat nog een tochtje maken. Met zijn cameratas over de schouder klimt hij de Lions's Hump op, een van de heuvels aan de voet van de Tafelberg. Er valt nog te veel te fotograferen om aan het zwembad te gaan liggen.

's Avonds geniet de Van Rijen family gezamenlijk een laatste diner bij het Belgische restaurant 'Het Anker'. Het was gezellig en lekker.

Donderdag 21 januari 1999. This is the end. Vijf minuten voor de klok van drie worden we per bus naar het vliegveld gebracht. Klokslag 18.00 uur hangen we in de lucht. Helaas, onze fantastische reis zit er op.

